

Sprawozdanie z sympozjum naukowego
20 lat minęło, czyli... Jak na katechezie mówić o Bogu?
Stadniki, 8 listopada 2011 roku

We wtorek, 8 listopada 2011 roku, w Wyższym Seminarium Misyjnym Księży Sercanów w Stadnikach odbyło się sympozjum naukowe poświęcone zagadnieniu katechizacji szkolnej, zatytułowane *20 lat minęło, czyli... Jak na katechezie mówić o Bogu?* Zostało ono zorganizowane pod kątem dorocznego spotkania formacyjnego młodych księży z Prowincji Polskiej Księży Sercanów.

W tematykę sympozjum wprowadził uczestników rektor seminarium ks. dr Robert Ptak SCJ, witając jednocześnie wszystkich zebranych. Przywołał fragment posynodalnej adhortacji *Verbum Domini* Benedykta XVI mówiący, że Bóg daje się poznać w dialogu, który pragnie prowadzić z ludźmi. Słowa te nawiązują do konstytucji dogmatycznej *Dei Verbum*, która stwierdza, że Bóg „w swojej wielkiej miłości przemawia do ludzi jak do przyjaciół, aby zaprosić i przyjąć ich do wspólnoty ze sobą” (DV, 2).

Sesji przedpołudniowej przewodniczył ks. dr Dariusz Salamon SCJ z Warszawy, wikariusz prowincjalny, wykładowca teologii fundamentalnej i religiologii w WSM Księży Sercanów oraz członek Stowarzyszenia Teologów Fundamentalnych.

Pierwszy z prelegentów, ks. prof. dr hab. Tadeusz Panuś (kierownik Katedry Katechetyki Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej w Krakowie, kapelan Ojca Świętego), przedstawił temat *Blaski i cienie katechezy*. Korzystając z prezentacji multimedialnej, przypomniał historię powrotu katechezy do szkół w Polsce w 1990 roku. Zwrócił uwagę na ogromne trudności i medialną ofensywę sprzeciwiającą się tym działaniom. Przedstawił wiele argumentów przemawiających za przywróceniem katechezy w szkołach, m.in. większe niż w salkach przykościelnych oddziaływanie ewangelizacyjne na dzieci i młodzież, zaangażowanie laikatu i podniesienie poziomu dydaktycznego katechezy. Poruszył następnie kwestię trudności napotykanych

przez katechetów, księży, sióstr i świeckich. Na koniec ukazał aktualne wyzwania, które stoją przed współczesnym katechetą w zmieniającej się ciągle sytuacji społeczno-kulturowej.

W pytaniach do prelegenta ks. Piotr Chmielecki SCJ z Krakowa dotknął problemu napięcia istniejącego między katechetami duchownymi i świeckimi w związku z zakresem wykonywanych etatów. Natomiast ks. Jarosław Grzegorzyc SCJ z Pliszczyna podzielił się refleksją dotyczącą formy i treści rekolekcji szkolnych organizowanych w parafiach.

Drugim prelegentem był ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski (działacz Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, wykładowca pedagogiki ogólnej i rodzinnej, teorii wychowania oraz dydaktyki). W prezentacji multimedialnej *Współczesny uczeń obrazem rodzinnych problemów* postawił zasadnicze pytanie: jakiego ucznia mamy dzisiaj w szkole? Odpowiadając, ukazał w sposób wieloaspektowy powiązania między dzieckiem-ucniem a środowiskiem, w którym ono wyrasta i dojrzewa. Podkreślił zjawisko samotności nastolatka w różnych okresach i wymiarach: psychicznym, społecznym i moralnym. Zwrócił uwagę na tzw. syndrom uzależnienia cywilizacyjnego („toksyczna rodzina”, komputer, Internet, hazard, używki itp.). Z takim właśnie, borykającym się z tymi problemami uczniem spotyka się w szkole i na katechezie ksiądz, siostra czy osoba świecka. Jaką ma przyjąć postawę, co robić, kim być dla takiego ucznia? Wśród najważniejszych środków zaradczych powinny się znaleźć: czas, cierpliwość, praca nad sobą, empatia i akceptacja.

W pytaniach do prelegenta ks. Michał Olszewski SCJ ze Stopnicy zauważył, że niepokojącym zjawiskiem staje się utrata przez kapłanów wiary w moc przepowiadanego słowa Dobrej Nowiny o Jezusie Chrystusie, a także dewaluacja słowa „ojciec”. Natomiast ks. Zdzisław Płuska SCJ z Glisnego zauważył, że bardzo ważną sprawą w relacjach katecheta – uczeń jest zachowanie klarownej tożsamości tego pierwszego, a więc np. nieuleganie pokusie, by dla ucznia stać się „kumplem”.

Kolejnym prelegentem był o. dr Rafał Szymkowiak OFMCap (wykładowca WSD Ojców Kapucynów w Krakowie, współpracownik Centrum Kształcenia Liderów i Wychowawców im. P. Arrupe w Gdyni oraz Centrum Edukacyjnego Stowarzyszenia Chrześcijańskich Dzieł

Wychowania w Krakowie). Zajął się on tematem *Praca z młodzieżą trudną*. Korzystając ze swego wieloletniego doświadczenia, podkreślił, że punktem wyjścia w kontakcie z taką młodzieżą jest postawa nie tyle mówienia i działania, ile słuchania i towarzyszenia. Chodzi tu zwłaszcza o wrażliwość na pytania artykułowane przez młodego człowieka często w sposób niewerbalny.

Sesję przedpołudniową zakończył ks. dr Andrzej Kielian (asystent Katedry Katechetyki Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, pracownik Wydziału Duszpasterstwa Dzieci i Młodzieży Kurii Metropolitalnej w Krakowie), przedstawiając temat *Pomoce dydaktyczne w katechezie*. Podstawowym celem zastosowania różnorodnych pomocy w katechezie jest przybliżenie osoby Jezusa, który ma być przecież w centrum przepowiadania katechetycznego. Najpierw należy poznać środowisko, w którym żyją uczniowie, a następnie dobrać konkretne pomoce, które mają usprawnić przekaz katechetyczny. Do dzisiejszego młodego człowieka najszybciej dochodzi np. przekaz medialny, obraz, muzyka, a nie tylko słowo.

W pytaniach do prelegenta ks. Janusz Burkat SCJ z Bełchatowa poruszył problem swobodnego wyboru pomocy katechetycznych, np. podręczników czy innych materiałów do ćwiczeń. Natomiast dk. Stawowczyk z Kielc, zwracając uwagę na w miarę dobrą organizację katechezy dla dzieci i młodzieży, zapytał o katechizację dorosłych. Czują się oni bowiem zwolnieni z tego obowiązku i konieczności, które mają już za sobą.

Część popołudniowa sympozjum miała charakter praktyczny i jej celem było przedstawienie konkretnych problemów katechetycznych oraz sposobów ich rozwiązania. Tę sesję koordynowali: mgr Adam Berski, s. mgr lic. Damaris Pawłowska i mgr Renata Chrzanowska.

Pan Adam Berski ze Szkoły Podstawowej nr 27 w Krakowie podzielił się swoim szesnastoletnim doświadczeniem katechetycznym. Jego zdaniem, bardzo istotna na katechezie jest sprawa aktywizowania uczestników, pomysłowość, forma zabawy edukacyjnej i różnorodne ćwiczenia. Ważnym elementem integrującym klasę są wspólne wycieczki, spotkania czy pielgrzymki. W ramach aktywizacji uczestników sympozjum przedstawił różne zaskakujące sytuacje na katechezie, stawiając jedno-

częściej pytanie o sposób ich rozwiązania, np. dziecko ciągle bawi się komórką, zasłabło, uderzyło czy skaleczyło inne dziecko.

Siostra Damaris ze Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Duszy Chrystusa Pana, dzieląc się swoim dwudziestoletnim doświadczeniem katechetycznym, zwróciła uwagę na trudne początki pracy w szkole. Związane to było m.in. z koniecznością dostosowywania się katechetów do wymogów szkolnego nauczania i wszystkich zasad z tym związanych, a zwłaszcza wpisywania się w grafik zajęć, dyżurów, wymogów metodologicznych przygotowywania i prowadzenia zajęć, oceny uczniów.

Pani Renata Chrzanowska, katechetka z Krakowa, dzieląc się swoim doświadczeniem, podkreśliła znaczenie ćwiczeń aktywizujących klasę, konkursów, a także tworzenia grup zainteresowań poza lekcjami katechezy, np. grupa teatralna, wolontariat, akcje pomocy ubogim dzieciom itp.

Zarówno przedpołudniowe prelekcje o charakterze naukowym, jak i świadectwa doświadczonych katechetów ukazały bogactwo, wieloaspektowość i aktualność tematyki zaprezentowanej podczas sympozjum. W wykładach, pracy w grupach i dyskusji, oprócz kapłanów przybyłych na coroczne egzaminy, wzięli udział alumni seminarium ze Stadnik, jak również przedstawiciele innych seminariów zakonnych i diecezjalnych, a także placówek oświatowych ze Stadnik, Dobczyc i Krakowa.

ks. Robert Ptak SCJ